

مشهورترین تست تشخیص سرطان چه می کند؟ دکتر محمداسماعیل اکبری رییس مرکز تحقیقات سرطان

وقتی آقای پاپانیکلائو رنگ آمیزی اختصاصی خود را برای تشخیص سلولهای تغییر شکل یافته دهانه رحم پیشنهاد کرد تصور نمی کرد، روزی این اقدام شایسته او بتواند منجر به کشف زودرس یکی از سرطان های مهم زنان شده و از مرگ هزاران زن بخاطر سرطان دهانه رحم جلوگیری کند.

سه سرطان دستگاه تناسلی زنان شامل سرطان تخمدان، رحم و دهانه رحم شایعترین سرطان های این سیستم می باشند که از میان آنها سرطان دهانه رحم با انجام تست پاپانیکلاکو (پاپ - اسمیر) قابل تشخیص زودرس و تا حدودی پیشگیری است، این تست توانسته است تا حدود ۷۹ درصد سرطان دهانه رحم را در کشورهای غربی کم کند بطور کلی شیوع این سرطان ها در منطقه خاورمیانه کمتر از جهان و در ایران نیز کمتر از کشورهای همسایه است.

سرطان دهانه رحم در خانم هایی که ازدواج زودرس و یا مکرر دارند بیشتر دیده می شود کسانی که در سنین نوجوانی ازدواج کرده و به دلایلی همسران متفاوتی را انتخاب می کنند بیشتر گرفتار می شوند.

در کشورهای غربی که برای دختران نوجوان و جوان ممکن است بی بند و باری جنسی وجود داشته باشد این بیماری شایع تر است.

کسانی که ازدواج زودرسی داشته اند، ۳ ساله بعد از ازدواج باید تست پاپ اسمیر بدهند و معمولاً توصیه می شود که هر ۳ سال یک بار این تست را تکرار کنند، تنها در موارد خاصی این زمان ممکن است به دوره های کوتاهتری تبدیل شود که با نظر همکاران متخصص زنان و مامایی قابل اجراء است.

با توجه به ویژگی هایی که در جمهوری اسلامی ایران وجود دارد، لازم است که برنامه خاصی برای این کشور و کشورهای مسلمان طراحی شود، اما نهایتاً در کنگره سرطان های زنان که در دانشگاه و علوم پزشکی شهید بهشتی برگزار شد، در خانم های ازدواج کرده بالای ۲۰ سال این تست موثر شناخته شد.

امروز قریب ۵۰۰ مورد سرطان دهانه رحم در کشور ما شناخته و درمان می شود که رقم پایینی است.

بهترین دلایل شناخته شده برای سرطان دهانه رحم عبارتند از:

عفونت و آلودگی به ویروس پاپیلوما (HPV) یا بیماری زگیل دهانه رحم که در ۹۰ درصد موارد در بیماری مبتلا به سرطان وجود دارد. ۵/۵ میلیون نفر زن در جهان به این عفونت مبتلا هستند.

معرف دخانیات (سیگار)، الکل، التهاب و عفونت های مکرر دستگاه زنانه و نارسایی های ایمنی از بهترین دلایل ایجاد سرطان دهانه رحم هستند.

در کسانی که تعداد بیشتری زگیل پوستی دارند، احتمالاً آلودگی به ویروس HPV و یا زگیل دهانه رحم هم بیشتر است.

در خانم هایی که رحم و دهانه آن به دلیل بیماری های خوش خیم مثل خونریزی یا فیبروما و ... برداشته شده است، انجام پاپ اسمیر بطور دوره ای و منظم ضروری ندارد، اما هر کس که برای انجام جراحی رحم و تخمدان به اتاق عمل می رود باید قبلاً تست پاپ اسمیر را انجام داده باشد.

این تست توسط همکاران محترم ماما و کارشناسان بهداشتی و یا همکاران متخصص زنان و مامایی نمونه برداری می شود و به صورت لام آماده شده، ثابت می گردد و برای پاتولوژیست به آزمایشگاه ارسال می گردد. نکته بسیار مهم هماهنگی و همکاری نزدیک گیرنده پاپ اسمیر و آزمایشگاهی است که آن را مطالعه می کند.

چون روشی که برای ثابت کردن این لام ها استفاده می شود باید مورد قبول آزمایشگاه ذیربط باشد تا نتیجه بهتری گرفته شود. امروز مطالعه این لام ها را بیشتر «هنر» می خوانند تا «علم» و برای بروز هنر مطلوب، هماهنگی مناسبترین روش است.

پاپ اسمیر معمولاً با استفاده از یک قطعه چوب و یا تکه پنبه ای که بر روی آن وصل است گرفته می شود (spatula) و نتیجه آن روی لام های شیشه ای کشیده شده و با محلول اختصاصی ثابت گردید به آزمایشگاه تحویل می شود امروزه از روشی بهتری برای گرفتن پاپ اسمیر استفاده می کنند و آن روش «مایع» است یعنی نمونه گرفته شده را در مایع مخصوصی وارد کرده و آن را روی لام می کشند و مطالعه نمایند. این روش (بر پایه مایع = LBS) در حال حاضر در کشورهای غربی اجرا می شود و در کشورهای شرقی هنوز بطور کامل مورد استفاده قرار نگرفته است.

اعلام گزارشی این نمونه گیری استاندارد است و به روش خاصی با درجه بندی های علمی گزارش می شود، معروفترین روش گزارش نتیجه پاپ اسمیر استفاده از تقسیم بندی Bathes da است که نحوه برخورد با آن مشخص شده و همکاران چگونگی آن را بخوبی آگاهی دارند.

اگر می خواهید به سرطان دهانه رحم مبتلا نشوید چند اقدام اساسی از ضروریات است:

- ازدواج زودرس نداشته باشید.

- مسایل عرفی و شرعی را در ازدواج رعایت کنید.
- از استعمال دخانیات قویاً خودداری شود.
- از اضافه وزن پیدا کردن پیشگیری کنید.
- فعالیت فیزیکی مناسب داشته باشید.
- سه سال یک بار تست پاپ اسمیر انجام دهید.
- برحسب نظر پزشک خانوادگی خود نحوه انجام پاپ اسمیر را پیگیری کنید.

سالم باشید.